

knogler og bløddede, behandling af kroniske knoglebetændelser, herunder knogletuberkulose, amputationskirurgi og forsyning af patienterne med proteser, korset og lignende hjælpemidler.

2. De ortopædiske hospitaler og afdelinger, som lovforslaget omhandler, har hidtil været drevet af Samfundet og Hjemmet for Vanføre.

Samfundet og Hjemmet for Vanføre er en selvejende institution, der har til formål at varetage de vanføres interesser ved selv at drive eller medvirke til driften af revalideringsfremmende virksomheder, herunder hospitaler og hospitalsafdelinger for ortopædisk og fysiurgisk specialbehandling, skoler for vanføre børn og uddannelses- og genoptræningsinstitutioner for unge vanføre. Endvidere driver institutionen i tilknytning til de ortopædiske hospitaler og afdelinger værksteder til fremstilling af ortopædiske hjælpemidler af enhver art. Endelig påtager institutionen sig visse rådgivnings- og forskningsmæssige opgaver inden for disse områder samt virker som Danmarks repræsentant i nordisk og internationalt revalideringsarbejde.

Institutionen ledes af en bestyrelse på indtil 16 medlemmer, hvoraf halvdelen beskikkes af socialministeriet, og halvdelen af en række foreninger og organisationer, herunder Landsforeningen af Vanføre, Dansk Arbejdsgiverforening, Landsorganisationen i Danmark, Kommunernes Landsforening og Amtsrådsforeningen i Danmark.

Udgifterne ved de af Samfundet og Hjemmet for Vanføres arbejdsområder, der omfattes af lovgivningen om særforsorg m. v., dækkes fuldt ud af staten gennem en refusionsordning. Disse områder, som forvaltes under tilsyn af socialministeriet, er følgende:

- a. Stationære ortopædiske og fysiurgiske behandlingsinstitutioner (sengeafdelinger).
- b. Skoler og børnehjem for vanføre børn.
- c. Uddannelsesvirksomheder for unge vanføre.

3. *Historisk* er ortopædi tidligere blevet betragtet som et særforsorgsområde og som sådant blevet finansieret af staten. Dette skyldes, at ortopædi tidligere først og fremmest omfattede den klassiske ortopædi, ikke mindst behandling af misdannelser. De sociale støtteforanstaltninger har derfor hele tiden været en væsentlig del af den samlede offentlige service over for patienterne. Lægefagligt har ortopædien imidlertid udviklet sig til et sygehusspeciale, der i vidt omfang — ved siden af de afdelinger og hospitaler som Samfundet og Hjemmet for Vanføre driver — er blevet etableret inden for de kommunale sygehusvæsen. Således er der pr. 1. maj 1976 ca. 1900 ortopæd-kirurgiske sengepladser på de sær-

lige afdelinger og hospitaler hertil inden for det samlede sygehusvæsen. Heraf driver Samfundet og Hjemmet for Vanføre ca. 670 senge, medens ca. 220 senge er statsbetalte ad anden vej (Rigshospitalet, Refsnæs og Esbjerg). Dvs., at godt halvdelen af den samlede ortopæd-kirurgiske kapacitet allerede i dag er kommunalt finansieret og drevet.

Overførelsen af de af Samfundet og Hjemmet for Vanføre drevne afdelinger og hospitaler er således først og fremmest dikteret af, at ortopædien har udviklet sig til et egentligt sygehusspeciale (ortopæd-kirurgi).

Overførelsen må også ses som led i den af kommunalreformen og socialreformen affødte omlægning af byrde- og opgavefordelingen mellem staten og amtskommunerne, idet der tilstræbes en økonomisk ligestilling mellem de sygehuskommuner, der for egne midler har oprettet og drevet ortopædiske afdelinger, og de sygehuskommuner, der har kunnet benytte statsbetalte afdelinger og hospitaler.

Lovforslaget tager i første række sigte på at fastlægge de administrative og økonomiske rammer for en overførelse af de af Samfundet og Hjemmet for Vanføre drevne afdelinger og hospitaler til amtskommunerne/Rigshospitalet.

4. Som baggrund for overførelsen af de ortopædiske institutioner foreligger 2 redegørelser: Betænkning om den fremtidige organisation af de ortopædisk-kirurgiske afdelinger på landets sygehuse afgivet i 1968 af det af indenrigsministeriet den 29. juli 1965 nedsatte udvalg ("*1968-betænkningen*") og udkast til betænkning om overførelsen af de ortopædiske hospitaler i København og Århus samt de ortopædiske afdelinger fra Samfundet og Hjemmet for Vanføre til det almindelige sygehusvæsen udarbejdet af det af indenrigsministeriet den 14. april 1970 nedsatte udvalg ("*1974-betænkningen*"). 1974-betænkningen er ikke underskrevet af udvalgsmedlemmerne.

I 1968-betænkningen foresloges oprettet ortopæd-kirurgiske afdelinger på næsten samtlige central-sygehuse samt på de større hospitaler i Københavnsområdet. Det præciseredes dog, at der hovedsagelig ville være tale om overførelse af sengepladser fra eksisterende afdelinger og ikke om oprettelse af nye sengepladser. Udvalget foreslog, at de af Samfundet og Hjemmet for Vanføre oprettede 6 afdelinger samt 2 hospitaler i København og Århus overførtes til sygehuskommunerne. Udvalget var dog af den opfattelse, at de ortopædiske hospitaler i København og Århus med deres placering adskilt fra det kommunale sygehusvæsen ikke ville være egnede til at løse de opgaver, der stilles til landsdølspecialafdelin-